

Bartosz Bąk

"Niepodległość – Zależność – Suwerenność: Problematyka zagraniczna w najnowszej polskiej myśli politycznej", red. Waldemar Paruch, Krystyna Trembicka, Lublin 2007 : [recenzja]

Piotrkowskie Zeszyty Historyczne 11, 247-248

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Niepodległość – Zależność – Suwerenność: Problematyka zagraniczna w najnowszej polskiej myśli politycznej, red. Waldemar Paruch, Krystyna Trembicka, Lublin 2007, Wydawnictwo UMCS, ss. 491

Monografia *Niepodległość – Zależność – Suwerenność: Problematyka zagraniczna w najnowszej polskiej myśli politycznej* pod redakcją Waldemara Parucha i Krystyny Trembickiej jako następstwo wydawnicze konferencji *Problematyka zagraniczna w polskiej myśli politycznej XX wieku*, zorganizowanej w maju 2005 roku w Kazimierzu Dolnym przez pracowników Zakładu Myśli Politycznej Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Publikacja jest zbiorem trzydziestu artykułów naukowych pochodzących z wielu polskich ośrodków akademickich, między innymi: Bydgoszczy, Krakowa, Lublina, Torunia, Wrocławia, Zielonej Góry.

Główną przesłanką zorganizowania konferencji, a następnie zredagowania monografii był brak w literaturze politologicznej oraz historycznej prac naukowych poświęconych polskiej polityce zagranicznej w XX wieku, ujętej w kontekście myśli politycznej, z jednoczesnym odwoływaniem się do źródeł. Przesłanki przyjęte przez redaktorów były słuszne, ponieważ w literaturze przedmiotu dostępnych jest wiele publikacji traktujących o polskiej polityce zagranicznej, które są głównie analizami decyzji podejmowanych przez najważniejsze organy państwowe oraz oficjalnych przedstawicieli Polski¹. Według redaktorów niewiele pisano o działalności ideotwórczej podmiotów polskiej myśli politycznej, *zabrakło zainteresowania: sposobami analizowania stosunków międzynarodowych przez polskich polityków; polską myślą strategiczną, z uwzględnieniem głównych nurtów ideowych; podstawami doktrynalnymi polityki zagranicznej* [...]².

Publikacja została podzielona na cztery części. Część pierwsza *Od międzynarodowego podporządkowania Polskiej Rzeczypospolitej Polskiej do bezpieczeństwa Trzeciej Rzeczypospolitej* zawiera siedem artykułów odnoszących się do różnych problemów właściwych dla lat 1943-1989. Artykuły poświęcone były zarówno analizie środowiska międzynarodowego Polski po drugiej wojnie światowej oraz ocenie układu jałtańskiego przez polityków i ruchy opozycyjne wobec komunistów, jak również koncepcji bezpieczeństwa w myśli politycznej

¹ *Polityka zagraniczna RP: 1989-2002*, red. R. Kuźniar, K. Szczepniak, Warszawa 2002; R. Kuźniar, *Droga do wolności: polityka zagraniczna III Rzeczypospolitej*, Warszawa 2008.

² W. Paruch, K. Trembicka, *Wstęp*, [w:] *Niepodległość – Zależność – Suwerenność: Problematyka zagraniczna w najnowszej polskiej myśli politycznej*, red. W. Paruch, K. Trembicka, Lublin 2007, s. 9.

PPR/PZPR oraz kierunkom polityki zagranicznej charakterystycznych dla społecznej nauki Kościoła rzymskokatolickiego i opozycji antykomunistycznej. Część druga *Między uczestnictwem w Unii Europejskiej a sojuszem ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki* składa się z pięciu artykułów dotyczących analizy problemu integracji europejskiej w polskiej myśli politycznej XIX i XX wieku oraz miejsca Stanów Zjednoczonych Ameryki i Chińskiej Republiki Ludowej w polityce zagranicznej Polski po 1989 r. Część trzecia zatytułowana *Partie polityczne o kierunkach polityki zagranicznej Polski* zawiera dziesięć publikacji na temat myśli politycznej Socjaldemokracji Rzeczypospolitej Polski i Sojuszu Lewicy Demokratycznej, ugrupowań komunistycznych, ludowych, liberalnych i narodowych oraz Porozumienia Centrum i Prawa i Sprawiedliwości w kontekście bezpieczeństwa oraz miejsca Polski w Europie i na świecie. W części ostatniej – czwartej pod tytułem *Problematyka niemiecka, rosyjska i ukraińska*, znalazło się osiem artykułów o historycznych i współczesnych problemach w stosunkach z największymi sąsiadami Polski. Autorzy poruszali takie zagadnienia, jak: problem ziem zachodnich, mniejszość niemiecka w powojennej Europie, antyniemieckość w PRL, Rosja i Ukraina w polskiej myśli politycznej. Należy dodać, że części publikacji są ze sobą logicznie powiązane, a ich zawartość jest uzasadniona wyznaczonym przez redaktorów celem pracy.

Warto dodać, że publikacja jest oryginalna, gdyż w znacznej części dotyczy zagadnień nowych, dotychczas niepublikowanych w literaturze politologicznej. Autorzy artykułów analizowali myśl polityczną najbardziej reprezentatywnych podmiotów działających na polskiej scenie politycznej na temat polityki zagranicznej oraz miejsca Polski we współczesnych stosunkach międzynarodowych. W celu szczegółowego zbadania myśli politycznej autorzy sięgali do bogatej bazy źródłowej oraz czerpali informacje ze środowisk opiniotwórczych, skupionych wokół różnych dzienników, tygodników i miesięczników – powiązanych pod względem ideowym i personalnym z partiami politycznymi. Należy podkreślić, że rzetelność badań naukowych przeprowadzonych przez autorów nadaje pracy znaczną wartość poznawczą. Zakres czasowy monografii obejmuje artykuły odnoszące się do drugiej wojny światowej, okresu Polski Ludowej oraz Trzeciej Rzeczypospolitej.

Zatem warto sięgnąć do monografii, ponieważ autorzy publikowanych artykułów analizują i rozważają zagadnienia dotyczące najnowszej polityki zagranicznej Polski i jej miejsca na świecie w kontekście myśli politycznej. Publikacja jest dziełem wartościowym, o wysokim walorze użytkowym, a jej zaletą niewątpliwie jest szeroki zakres i rzetelność badań naukowych.

Krzysztof Bąk
(Lublin)